

Proloog

Er was noodweer op komst. Het hele bos rook al naar die zoet scherpe geur van ozon vermengd met een frisse aardachtige melange van rotte bladeren. Asa hijgde, terwijl moeder driftig doormarkeerde en haar als een lappenpop - waar ze tegen wil en dank voor moest zorgen - met zich meesleepte.

De lucht voelde broeierig en aan de hemel ontstond een schouwspel van weerlicht die de wit omrande wolken violet deed opkleuren. Steeds verder zakten Asa's hakken, bij iedere stap die ze nam, weg in het mulle zand tot het noodlot toesloeg en haar linkerschoen, alsof hij uit eigen wil protesteerde, plotseling bleef vaststeken.

Heel in de verte klonk een knal, waarop het weerlicht vermenigvuldigde en de takken van de bomen in de laan richting het dorp saamhorig als skeletachtige wezens oplichtten. Ook moeder hield stil en precies op dat moment viel Asa achterover.

Als vastgeplakt liet ze zich met een drietal rukken overeind trekken. Met noeste bewegingen stoffte moeder haar hardhandig af, maar aan de modderige vegen op haar grijze jurk viel weinig eer meer te behalen.

‘Het spijt me,’ prevelde Asa. Haar handen zaten onder de modder.

‘En het spijt mij ook. Het spijt mij dat je nog geen stap kunt verzetten zonder jezelf te bevuilden!’

Met vlakke hand haalde ze uit. Haar pupillen zagen zo klein als pasgeboren kogelspinnen en haar grijze haren plakten als spinrag tegen haar voorhoofd. Nog voordat Asa haar gezicht kon wegdraaien, voelde ze een brandende pijn in haar linkerwang, uitmondend in een oorverdovend gesuis met als gevolg een luide pieptoon die ieder omgevingsgeluid uitschakelde. Er was geen regenval meer, geen gekraak van takken en zelfs het hemelvuur hield zich voor een moment zo stil als een laatste dwarrelende lichtstraal op een late zomeravond. Perplex staarde ze haar aan, vechtend tegen haar tranen. Ze wilde iets zeggen, of schreeuwen zelfs, maar in plaats daarvan beet ze zo hard als ze kon op haar onderlip die voor de zoveelste keer barstte.

Streng pakte moeder Asa's hand weer en kneep er zo hard in dat hij ter plekke beurs voelde. Dat deed ze altijd, alsof ze haar wilde vermorzelen. Stevig omklemde ze haar kleine vierjarige vingertjes, hield ze in gevangenschap en liet pas los wanneer het niet anders kon. En met haar hand gaf ze koude door, alsof het elk willekeurig jaargetijde hartje winter was en het ijs al op alle sloten stond. Sloten waarop geschaatst kon worden, maar op eigen risico, want overal zou een wak op de loer kunnen liggen. Een onzichtbare plek waar Asa als ze niet oppaste zomaar in kon worden opgezogen en waar ze met een beetje geluk - pas als ze visioenen kreeg van dampende thee en warme appeltaart met slagroom - met de helpende hand van één of andere vreemdeling weer zou worden uitgetrokken. Met blauw aangelopen lippen en een rillend lijf en niet in staat om ook nog maar een woord uit te brengen. Die vreemdeling zou lachen en smalend opmerken dat het niet zo verstandig van haar was geweest om juist nu die sloten te trotseren en dat op die vermaledijde oude houten onderbindschaatsen. De echte vrieskou die het puntje van haar neus zou doen bevriezen en haar zou doen snakken naar dampende bliksem om tenminste haar handen aan te warmen, zou nog aanbreken. Die kilte die bij verre na en nog lang niet in zicht was. En dus kon ze zich maar beter overgeven aan die handklem; de tanige vingers die haar in ieder geval vandaag weer zouden behoeden voor al het onheil dat overal om haar heen op de loer lag. Liever een beurse hand, dan in de sloot gestrand.

Gewoon meelopen, mond dicht houden en doen wat haar werd gezegd.

De rest van de weg werd er geen woord meer gesproken. Haar gedachten leken zich ergens in een tunnel te bevinden. Een stikdonkere tunnel waarin ze eindeloos leek te kunnen verkeren. Het liefst zou ze haar ogen sluiten en daar in die tunnel in slaap vallen, terwijl de bliksem overal om haar heen insloeg en alles tot de grond toe af zou branden.

Deel I: Onkruid op de gevel

1970

Met een glazige blik en afhangende schouders zat moeder op haar vaste plek aan de eettafel. Voor haar stond een bord met een nog onberoerde boterham met kaas met daarnaast een omgevallen boerenbont-beker. Een grote plas melk had de eettafel witgekleurd en het aanrecht stond vol met afwas. Het was niets voor moeder om de boel zo de boel te laten. Toen Asa dichterbij kwam, keek ze niet op of om en even waande ze zichzelf een geest. Haar adem stokte. Haar moeders gezicht leek bevroren. Volkomen levenloos, als een blank stukje celluloid in een film. ‘Mama...?’ vroeg Asa, maar moeder bleef muisstil zitten. Alsof ze een onbekend persoon op een lukraak gevonden foto met nog nauwelijks zichtbare details observeerde, kwam Asa nog iets dichterbij en staarde in haar moeders ogen. Het was voor het eerst dat ze duidelijk kon zien welke kleur ze waren; mosgroen, dezelfde kleur als haar eigen ogen, maar de iris in het linkeroog leek twee verschillende kleuren te hebben. Met een microscopische nauwkeurigheid bekeek Asa het gelaat dat altijd zo ver weg leek te zijn, zelfs nu ze de poriën in haar huid kon zien. Ze analyseerde ...